

קידום תיעוד מורשת קהילות היהודים בארצות ערב ואיראן

הצעה להחלטה

מחליטים, בהמשך להחלטת ממשלה מס' 1544 מיום 3.3.2002, להחלטת ממשלה מס' 1250 מיום 28.12.2003, להחלטת ממשלה מס' 792 מיום 12.10.2009, להחלטת ממשלה מס' 1941 מיום 4.9.2016 ולהחלטת ממשלה מספר 2157 מיום 11.12.2016, מתוך הכרה בחשיבות העמקת הידע ההיסטורי אודות קהילות היהודים יוצאי ארצות ערב ואיראן, אשר באה לידי ביטוי גם בחוק יום לציון היציאה והגירוש של היהודים מארצות ערב ואיראן, התשע"ד-2014; מתוך חשיבות הצגת המידע באופן מרוכז כמוקד עולמי של ידע, לרבות בדרך של מרכז מבקרים, והנחלתו בארץ ובעולם לרבות לקהילות יהודיות בתפוצות:

א. המשרד לשוויון חברתי ימשיך בפעילות לקידום תיעוד מורשת הקהילות כולל לעניין סיפורם של הפליטים יהודים יוצאי ארצות ערב ואיראן וזכויותיהם לפיצוי, וזאת בין היתר באמצעות קידום תיעוד עדויות אישיות של היהודים יוצאי ארצות ערב ואיראן על חייהם ועל חיי הקהילה בתקופה שלפני היציאה והגירוש מארצות אלה, קורותיהם במהלך היציאה והגירוש וסיפור חייהם לאחר מכן.

ב. משרד התרבות והספורט יפעל לשימור המורשת התרבותית של קהילות יהדות ערב ואיראן, למען הרחבת החקר והתיעוד, איסוף וריכוז של ידע בנושאים של קהילות ישראל, כמו גם הנצחת פועלם של יהודים, בתי אב ומשפחות בקהילות ישראל.

ג. לצורך ביצוע האמור בסעיפים א' וב', להקצות תקציב נוסף בשנת 2022 לבית התפוצות ("אנו – מוזיאון העם היהודי"), הפועל לפי חוק בית התפוצות, תשס"ו-2005, בסך של 6.35 מיליון ש"ח. תקציב זה ישמש לביצוע תכנית לתיעוד מורשת קהילות היהודים בארצות ערב ואיראן, לרבות לעניין הפליטים יהודים יוצאי ארצות ערב ואיראן וזכויותיהם, הצגת המידע באופן מרוכז כמוקד עולמי של ידע והנחלתו בארץ ובעולם לרבות לקהילות יהודיות בתפוצות, וזאת בתיאום עם משרד התרבות והספורט והמשרד לשוויון חברתי. פעילות בקרב קהילות יהודיות בתפוצות תיעשה בתיאום עם משרד התפוצות. בתהליך גביית העדויות יושם דגש על אוכלוסיות המתגוררות בבתי אבות, בדיור מוגן, בקהילות התומכות, במועדוני אופק ובמרכזי היום.

ד. תכנית התיעוד וגביית העדויות, לרבות בכל הנוגע לשמירת מידע ולשימוש בו, ייעשו בכפוף לכל דין.

ה. התקציב האמור יאוגם מתקציבי משרדי הממשלה כמפורט להלן:

מקור התקציב	סכום לשנת 2022 (בש"ח)
משרד ראש הממשלה	500,000
משרד החוץ	250,000
משרד החינוך	500,000
משרד הרווחה והביטחון החברתי	500,000
משרד התיירות	500,000
משרד ירושלים ומורשת	250,000
המשרד לשוויון חברתי	1,500,000
משרד התרבות והספורט	1,000,000
משרד העלייה והקליטה	500,000
המשרד לשירותי דת	100,000
משרד התפוצות	750,000

1. בהתאם להוראות סעיף 40(א) לחוק יסודות התקציב, התשמ"ה-1985, יקצו משרדי הממשלה הרלוונטיים ממקורותיהם את הסכום המפורט בהחלטה זו לשנת 2022. המשרדים ואגף התקציבים במשרד האוצר רשאים להסכים ביניהם על הקצאה מתקציב שונה מהתקציב המפורט לעיל לשם מימון הסכומים כאמור.
2. התקציבים המפורטים לעיל יאוגמו על ידי משרד התרבות והספורט ויועברו לבית התפוצות בהתאם להחלטות משרד התרבות והספורט ובכפוף לכל דין. תקציב משרד החינוך מיועד לפיתוח תוכניות חינוכיות לתלמידים ולנוער ומימושו יתואם עם משרד החינוך. תקציב משרד התפוצות מיועד לאיסוף עדויות אישיות מיהודים חברי קהילות יהודיות מארצות ערב ואיראן אשר מקום מגורם מחוץ למדינת ישראל, לרבות תרגום והנגשת התיעוד לתפוצה היהודית ומימושו יתואם עם משרד התפוצות. תקציב משרד העלייה והקליטה מיועד להנצחת סיפורי העלייה לישראל של יהודי ארצות ערב ואיראן והנגשת המידע בשפות לעולים. תקציב משרד הרווחה והביטחון החברתי מיועד לגביית העדויות של האוכלוסיות המתגוררות בבתי אבות, בדיור מוגן, בקהילות התומכות, במועדוני אופק ובמרכזי היום.

דברי הסבר

רקע כללי

מדינת ישראל רואה חשיבות בפעילות לאומית לשימור סיפורן ומורשתן של קהילות היהודים יוצאי ארצות ערב ואיראן שהם אבן יסוד בתולדות תקומת העם היהודי בארצו, תוך מתן ביטוי ממשי לרב גוניות בחברה הישראלית, חיזוק תחושת השייכות של חברי וצאצאי קהילות אלה, וכחלק מקידום הלכידות החברתית בישראל.

כך, בין היתר, נחקק חוק יום לציון היציאה והגירוש של היהודים מארצות ערב ואיראן, תשע"ד-2014, עליו אמונה השרה לשוויון חברתי, וכן התקבלו החלטות ממשלה שונות: החלטת ממשלה מס' 1544 מיום 3.3.2002 בעניין רישום תביעות היהודים יוצאי ארצות ערב, החלטת ממשלה מס' 1250 מיום 28.12.2003, המתייחסת בין היתר לעניין זכויות היהודים שעזבו את ארצות ערב כפליטים, החלטת הממשלה מס' 1941 מיום 4.9.2016 בעניין עידוד והעצמת חקר קהילות ישראל בארצות ערב ואיראן והחלטת הממשלה מס' 2157 מיום 11.12.2016 בעניין תיעוד מורשת קהילות היהודים בארצות ערב ואיראן.

פעילות התיעוד הינה בעלת דחיפות מיוחדת מתוך הצורך להספיק ולתעד ממקור ראשון את הסיפורים והקולות בגוף ראשון וכהווייתם מחברי קהילות היהודים בארצות ערב ואיראן ההולכים ומתבגרים. נסיבות הדברים מחייבים נקיטת פעולה מהירה, רחבה ככל הניתן ביצירת המערך הלאומי לטובת הנושא.

בהמשך לכך, מוצע כי המשרד לשוויון חברתי ומשרד התרבות והספורט ימשיכו בפעילות לקידום תיעוד מורשת הקהילות לרבות באמצעות קידום תיעוד עדויות אישיות של היהודים יוצאי ארצות ערב ואיראן על חייהם ועל חיי הקהילה בתקופה שלפני היציאה והגירוש מארצות אלה, קורותיהם במהלך היציאה והגירוש וסיפור חייהם לאחר מכן.

לצורך ביצוע האמור מוצע להקצות תקציב נוסף בשנת 2022 לבית התפוצות ("אנו – מוזיאון העם היהודי"), הפועל לפי חוק בית התפוצות, תשס"ו-2005, בסך של 6.35 מיליון ש"ח. תקציב זה ישמש לביצוע תכנית לתיעוד מורשת קהילות היהודים בארצות ערב ואיראן, לרבות לעניין הפליטים יהודים יוצאי ארצות ערב ואיראן וזכויותיהם, הצגת המידע באופן מרוכז כמוקד עולמי של ידע והנחלתו בארץ ובעולם לרבות לקהילות יהודיות בתפוצות, וזאת בתיאום עם משרד התרבות והספורט המשרד לשוויון חברתי.

התקציב יאוגם ממשרדי הממשלה השונים כמפורט בהצעה להחלטה.

נתונים כלכליים וההשפעה על משק המדינה

לא רלוונטי

תקציב

6.35 מלש"ח בשנת התקציב 2022.

השפעת ההצעה על מצבת כוח האדם

אין.

עמדת שרים אחרים שההצעה נוגעת לתחום סמכותם

ראש הממשלה וממלא מקום השר לשירותי דת – תומך בהצעה

שר החוץ – תומך בהצעה

שרת החינוך – תומכת בהצעה

שר ירושלים ומורשת – תומך בהצעה

שרת העלייה והקליטה – תומכת בהצעה

החלטות קודמות של הממשלה בנושא

החלטת ממשלה מס' 1544 מיום 3.3.2002

החלטת ממשלה מס' 1250 מיום 28.12.2003

החלטת ממשלה מס' 792 מיום 12.10.2009

החלטת ממשלה מס' 1941 מיום 4.9.2016

החלטת ממשלה מס' 2157 מיום 11.12.2016

עמדת היועצים המשפטיים של המשרדים יוזמי ההצעה

מצ"ב חוות דעת

סיווגים

סיווג ראשי: 01 ביצועי

תחום פעולה עיקרי: 04 ישראל והעם היהודי

מגישים:

שר התרבות והספורט

השרה לשוויון חברתי

שר התפוצות

שר הרווחה והביטחון החברתי

שר התיירות

שרת החינוך

י' בסיון התשפ"ב
09 ביוני 2022

הלשכה המשפטית

יום רביעי ט' סיון תשפ"ב

08 יוני 2022

חוות דעת משפטית הנלווית להצעת החלטה לממשלה ולוועדות השרים

נושא הצעת ההחלטה: קידום תיעוד מורשת קהילות היהודים בארצות ערב ואיראן

תמצית ההצעה בהתייחס להיבטיה המשפטיים:

בית התפוצות ("אנו – מוזיאון העם היהודי") הינו תאגיד הפועל לפי חוק בית התפוצות, תשס"ו-2005.

בהמשך לשורת החלטות ממשלה שהתקבלו מתוך הכרה בחשיבות העמקת הידע ההיסטורי אודות קהילות היהודים יוצאי ארצות ערב ואיראן, אשר באה לידי ביטוי גם בחוק יום לציון היציאה והגירוש של היהודים מארצות ערב ומאיראן, התשע"ד-2014; מוצע כי המשרד לשוויון חברתי ימשיך בפעילות לקידום תיעוד מורשת הקהילות כולל לעניין סיפורם של הפליטים יהודים יוצאי ארצות ערב ואיראן וזכויותיהם לפיצוי, כן מוצע כי משרד התרבות והספורט יפעל לשימור המורשת התרבותית של קהילות יהדות ערב ואיראן, וכי לצורך ביצוע האמור יוקצה לבית התפוצות תקציב נוסף בשנת 2022 אשר יאוגם מתקציב משרדי הממשלה המפורטים בהחלטה.

תקציב זה ישמש לביצוע תכנית לתיעוד מורשת קהילות היהודים בארצות ערב ואיראן, לרבות לעניין הפליטים יהודים יוצאי ארצות ערב ואיראן וזכויותיהם, הצגת המידע באופן מרוכז כמוקד עולמי של ידע והנחלתו בארץ ובעולם לרבות לקהילות יהודיות בתפוצות, וזאת בתיאום עם משרד התרבות והספורט ולשוויון חברתי. פעילות בקרב קהילות יהודיות בתפוצות תיעשה בתיאום עם משרד התפוצות. בתהליך גביית העדויות יושם דגש על אוכלוסיות המתגוררות בבתי אבות, בדיר מוגן, בקהילות התומכות, במועדוני אופק ובמרכזי היום.

תכנית התיעוד וגביית העדויות, לרבות בכל הנוגע לשמירת מידע ולשימוש בו, ייעשו בכפוף לכל דין.

תקציבי משרדי הממשלה המפורטים בהחלטה יאוגמו על ידי משרד התרבות והספורט ויועברו לבית התפוצות בהתאם להחלטות משרד התרבות והספורט ובכפוף לכל דין. תקציב משרד החינוך מיועד לפיתוח תוכניות חינוכיות לתלמידים ולנוער ומימושו יתואם עם משרד החינוך. תקציב משרד התפוצות מיועד לאיסוף עדויות אישיות מיהודים חברי קהילות יהודיות מארצות ערב ואיראן אשר מקום מגורם מחוץ למדינת ישראל, לרבות תרגום והנגשת התיעוד לתפוצה היהודית ומימושו יתואם עם משרד התפוצות. תקציב משרד העלייה והקליטה מיועד להנצחת סיפורי העלייה לישראל של יהודי ארצות ערב ואיראן והנגשת המידע בשפות לעולים. תקציב משרד הרווחה והביטחון החברתי מיועד לגביית העדויות של האוכלוסיות המתגוררות בבתי אבות, בדיר מוגן, בקהילות התומכות, במועדוני אופק ובמרכזי היום.

הלשכה המשפטית

קשיים משפטיים, ככל שישנם, ודרכי פתרונם:

אין.

עמדת היועצים המשפטיים של משרדים אחרים שהצעת ההחלטה נוגעת להם:

מהייעוץ המשפטי של משרד החוץ, משרד החינוך, משרד ירושלים ומורשת, משרד העלייה והקליטה, המשרד לשירותי דת ומשרד התפוצות נמסר שאין מניעה משפטית לאישור הצעת ההחלטה.

עמדת היועצים המשפטיים של המשרדים שהשרים העומדים בראשם מגישים את ההצעה:

משרד ראש הממשלה – אין מניעה משפטית לאישור הצעת ההחלטה.

משרד התרבות והספורט – אין מניעה משפטית לאישור הצעת ההחלטה.

המשרד לשוויון חברתי – אין מניעה משפטית לאישור הצעת ההחלטה.

משרד התפוצות – אין מניעה משפטית לאישור הצעת ההחלטה.

משרד הרווחה והביטחון החברתי – אין מניעה משפטית לאישור הצעת ההחלטה.

משרד התיירות - אין מניעה משפטית לאישור הצעת ההחלטה.

חתימה

לשכה משפטית
תפקיד

משה אוסטר, עו"ד
שם